

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros Decretalium, Tomus ...

In Librum I. Decretalium, Per quadraginta, & tres Titulos distributum, in
quo agitur De Constitutionibus, Seu Legibus universim ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1706

§. II. An lex hoc ipso sit irritans, quòd sit prohibens?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73031)

tentos, dependenter à punitione delicti. Sed de hoc V. dicenda à n. 1239.

§. II.

An lex hoc ipso sit irritans, quòd sit prohibens?

1156. Quæstio est, an ex hoc præcisè actus reddatur nullus, ac invalidus, quòd fiat contra legem simpliciter prohibentem? de jure saltem Canonico certum videtur, quòd non. Nam matrimonium initum cum impedimento solum impediente, validè celebratur; *multa enim prohibentur, quæ tamen facta tenent*, c. *Unic. de voto, in 6. & c. Ad audientiam, de Regularibus*. Alij tamen, & complures ex Jurisconsultis, etiam hodie tenent, ut notat Haunoldus *tom. I. de Justit. tr. I. n. 117.* omnem contractum à jure prohibitum, hoc ipso esse etiam irritum, ac nullum. Sed dicendum, ex hoc præcisè, quòd lex aliquem actum fieri prohibeat (nisi exprimat; quòd eo ipso velit, etiam irritò, ac nulliter fieri) actum non debere cenferi nullum in conscientia. Est communis Theologorum. Ratio est, quia *fieri actum illicitè, & simul validè*, simul stare possunt ex natura rei; & *actum præcisè prohiberi, non annullari, componi possunt*; ergo præcisè *ratio illiciti*, aut prohibitio non infert legitimè *nullitatem*, & annulationem ex natura rei; sed nec infert juris dispositione, cum, ut dictum est, multa, licèt prohibeantur, facta teneant; & leges in contrarium id, quod intenditur, nullatenus doceant; ergo.

1157. Hinc not. 1. quando L. *non dubium, C. de legib.* dicitur: *nullum pactum, nullam conventionem, nullum contractum, inter eos valere volumus subsécutum, qui contrahunt lege contrahere prohibente*; & additur extensio: *quod ad omnes legum interpretationes, tam veteres, quam novellas trahi generaliter imperamus, ut Legislator, quod fieri non vult, tantum prohibuisse sufficiat, cætera quasi expressa ex legis liceat voluntate colligere*: non esse sermonem de nullitate actus ipso jure, sed solum de nullitate per exceptionis oppositionem inducenda à Judice, si expedire visum fuerit; nec etiam de lege præcisè prohibente; sed simul annullante. Ad

hoc probandum, certum videtur, ex hoc præcisè, quòd dicatur: *nullum pactum subsécutum valere volumus inter eos, qui contrahunt lege contrahere prohibente, non inferri determinatè nullitatem pacti*; nam etiam donationes factæ constante matrimonio inter virum, & uxorem prohibitæ sunt, & dicuntur *non valere*, quin per hoc reverà nullæ, seu *non validæ sint*; sed tantum *non firmæ*, ut sint irrevocabiles, dum confirmentur morte donantis; ergo etiam cum ejusmodi pactis, licèt fiant contra legem præcisè prohibentem, & dicantur non valere, ly *non valere* non est accipiendum, ut determinatè inferatur eorum *nullitas*, sed tantum *infirmitas*, quatenus non sunt inelidibilia per exceptionem legis resistentis.

Deinde ex communi doctrina, qui Titio vendit domum inito contractu, ab Emptore solutione pretij perfectò, nondum tamen secutà traditione, eandem vendit Cajo, & simul tradit, pariter accepto ab hoc pretio, illicitè celebrat secundum contractum, & tamen validè, etiam de jure civili, propterea primo Emptori concedente actionem contra Titium Deinde, ut rectè notat Haunold. *tom. I. de jure & just. tr. I. n. 117.* sententia conditionaliter lata valet, nisi taliter ferri prohibitum sit, ut habetur L. *11. §. Biduum, ff. quando appell.* ergo etiam cum jure dicitur, *pactum non valere*, si fiat lege prohibente, ly *non valere* non infertur legitimè, ex pura prohibitione legis; ergo L. *Non dubium*, non loquitur de facto contra legem purè, seu *præcisè prohibentem*; certum autem est multas leges esse purè *prohibentes*; cum plurimæ sint, quæ nullum prorsus judicium habent *legis annullantis*; ergo.

Not. 2. cum in c. *Imperiali, 25. q. 2.* dicitur: *imperiali constitutione aperte fancitum est, ut ea, quæ contra leges fiunt, non solum inutilia, sed etiam pro infectis habenda sint*; eodem modo ex dictis rationibus intelligenda esse, non de lege præcisè prohibente, sed *simul annullante*; vel certè solum de non validitate, in quantum explicat defectum *firmitatis*, non autem vim nullitatis, ut exposuimus in præmissis. Similiter dicendum venit ad *reg. 64. in 6.* ubi habetur, *quæ contra jus fiunt* (nimirum *annullans*, non autem præcisè prohiben-

hibentur) *pro infectis habenda esse*; quamvis etiam cum Streinio *ad cit. reg. 64.* rectè dicatur *ibi ly, contra jus, idem esse, ac contra formam juris.*

1160. Not. 3. quando dicitur, quòd adversus voluntatem Superioris voluntas inferioris nihil efficere possit, respondendum, id procedere *in eo, in quo voluntas Superioris resistit actui*; at quando lex est merè prohibens actum, voluntas Superioris non resistit actui *quoad valorem, sed tantum quoad honestatem*; ergo solum sequitur, quòd voluntas inferioris tali casu nihil *honestè* possit efficere; non autem, quòd nihil *validè*, ut constat ex dictis.

§. III.

An lex irritans obstringat etiam ignorantes?

1161. **Q**uæstio est, an lex irritans vim suam exercere possit (nimirum inducendò nullitatem in actum, contra quem procedit) etiam in casu, quo lex (*in quantum irritans*) invincibiliter ignoratur? Dixi, *si in quantum irritans ignoretur.* Hic enim non quærimus de irritatione, quæ vim suam exercet, ubi solum intervenit ignorantia facti, qualiter in c. *Ex insinuatione, & c. Nobis, de simonia*, simoniaca collatio beneficij declaratur, non obstante ignorantia Collatarij de commissa per suos amicos simonia; sed de ignorantia *juris*, quæ contingit, ubi quis ignorat jus ad valorem actus exigere aliquid, quo omisso velit actum esse irritum, ac nullum.

1162. Pro resolut. not. ex n. 1152. irritationem quandoque posse esse pœnalem, quandoque favorabilem; deinde, à lege, actum irritante, *quà tali præcisè*, non semper prohiberi *formaliter* executionem actus, sic, ut eò ipso, quòd detur executioni, inducat culpam. Nam qui gravi metu, injustè ac directè incusso ad extorquendum consensum contrahit matrimonium, aut profitetur Religionem, excusatur à culpa imputabili, non à nullitate. Similiter faciens actum, in sui favorem irritatum à lege, non propterea peccat formaliter, in quantum actus opponitur legi quæ præcisè irritanti.

1163. Ut igitur noscatur, quando legi actum irritanti etiam adjuncta sit ejusdem pro-

hibitio, not. 2. attendenda esse tum verba, tum materiam legis. Quandoque enim materia legis ad eò est adversa legi, ut in ipsius odium fiat irritatio actus circa talem materiam, & tali casu censendum est omnino simul adesse præceptum de illa vitanda. Sic turpia legata simul prohibentur in odium legantis, vel saltem prohibita censentur per L. *Turpia, ff. de legat. 1.* si adsint verba præceptiva, directè ad personam, similiter præceptum adest; si autem neutrum contingat, purè irritans erit; quibus positis:

§. 1. probabilius esse, *leges præcisè in pœnam* irritantes aliquem actum non habere vim inducendi nullitatem stante ignorantia invincibili legis, in quantum inhihentis actum sub pœna nullitatis. Nam sic abest culpa contra legem, in quantum prohibivam actus sub pœna nullitatis; at ubi abest culpa, non est locus pœnæ tali culpæ per legem decretæ; ergo. Quid autem dicendum, quando ignorantia non versatur circa culpam, seu prohibitionem; sed solum circa pœnam, seu annullationem actus, constabit infra.

1165. Ex hoc colliges, si irritatio sit ipso jure imposita in pœnam delicti commissi, quacunque via excusetur delictum, eadem excusandam irritationem; ita Suarez l. 5. *de legibus c. 22. n. 3.* quem citat, & sequitur Castropalaus P. 1. tr. 3. D. 2. p. 12. n. 7. rationem dans, quia cessante causa adæquata legis, debet cessare lex; ergo cum causa adæquata sit culpa, & hæc cesset, cessabit irritatio. Quæ ratio rectè procedit, ubi irritatio unice pendet à culpa formaliter commissâ, & casus ponit operantem excusari à culpa propter legis ignorantiam.

1166. §. 2. probabilius esse, *leges irritantes* actum ob commune bonum, non in pœnam, sed in speciale commodum Reipublicæ (quales sunt, quæ *testamentis, electionibus, certisque contractibus*, ut matrimonio, præscribunt formam, intellige substantialem juxta n. 1147.) nullatenus impediri ab effectu irritationis ob ignorantiam etiam invincibilem in operante actum sine tali forma, saltem seclusa necessitate taliter faciendi actum; sic Castropalaus cit. n. 8. Ratio est, quia, cum actus valorem suum habeat dependenter à lege constituente potestatem juridicam faciendi